

Ірина ГАЛЮК
студентка факультету фінансів
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к.е.н., доц. кафедри банківської справи Галіцейська Ю. М.

ЗОЛОТОВАЛЮТНІ РЕЗЕРВИ УКРАЇНИ

Золотовалютний резерв (ЗВР) України є важливим індикатором і важелем впливу на стан економіки. Він має забезпечувати стабільність грошової системи і фінансів країни, бути показником збалансованості та ефективності економіки. Ці потреби визначають цілі накопичення золотовалютних резервів та визначають методи управління ними [1].

В умовах фінансової нестабільності, наслідком якої сьогодні в Україні є валютна та банківська криза, надзвичайно великої актуальності набувають питання ефективного управління золотовалютними резервами НБУ та пошуку джерел їх поповнення. Світова практика свідчить про те, що достатні обсяги золотовалютних резервів дають можливість монетарним органам влади інтервенційними заходами локалізувати дію будь-яких чинників, що спричинюють порушення рівноваги на фінансовому ринку.

Оптимізація розміру золотовалютних резервів має важливе економічне значення тому, що занижений їх обсяг погіршує платоспроможність країни на світовому ринку та обмежує регулятивні можливості держави у монетарній сфері, а завищений - призводить до заморожування значної частини національного багатства країни на тривалий період.

В таблиці 1 представлено статистику та динаміку зміни золотовалютних резервів НБУ з 2003 року по 2016 рік [2].

Таблиця 1

Розмір ЗВР України з 2003 року по 2016 рік

Дата (на 1 січня)	Розмір ЗВР, млрд. дол. США	Приріст (до попереднього року)	
		млрд. дол. США	%
2003	3,36	+0,06	+1,82
2004	6,95	+3,59	+106,85
2005	9,72	+2,77	+39,86
2006	19,39	+9,67	+99,49
2007	22,36	+2,97	+15,32
2008	31,79	+9,43	+42,17
2009	34,57	+2,78	+8,74
2010	26,5	-8,07	-23,34
2011	34,58	+8,08	+30,49
2012	31,8	-2,78	-8,04
2013	24,55	-7,25	-22,81
2014	20,42	-4,13	-16,83
2015	7,53	-12,88	-63,1
2016	13,30	+5,77	+76,56

Структура міжнародних резервів України за станом на кінець періоду представлена в таблиці 2.

Сума резервних активів в січні 2016 року збільшилася на 211,6 млн. дол. США по відношенню до суми грудня 2015 року, а в лютому - збільшення становить всього

47,91 млн. дол. США по відношенню до суми січня 2016 року. Резерви в іноземній валюті в січні 2016 року збільшено на 40,32 млн. дол. США в порівнянні з показником грудня 2015 року, а вже в лютому показник зменшено на 4,11 млн. дол. США по відношенню до січня 2016 року. Спеціальні права запозичення в лютому 2016 року зменшилися по відношенню до показника грудня 2015 року 0,23 млн. дол. США. Золото зберігає тенденцію до збільшення по відношенню до показника грудня 2015 року, в січні та лютому 2016 року даний показник збільшено на 47,47 та 106,06 млн. дол. США відповідно.

Таблиця 2

Міжнародні резерви НБУ, млн. дол. США [2]

Складові	Грудень 2015	Січень 2016	Лютий 2016	Відхилення (+, -)	
				2016/2015	2016/2016
Офіційні резервні активи	13299,99	13441,59	13489,50	+211,6	+47,91
Резерви в іноземній валюті	12359,23	12399,55	12395,44	+40,32	-4,11
Резервна позиція МВФ	0,03	0,03	0,03	0,0	0,0
Спеціальні права запозичення	8,82	62,63	8,59	+53,81	-54,04
Золото	931,91	979,38	1085,44	+47,47	+106,06
Інші резервні активи	-	-	-		

За перші два місяці року обсяг резервів збільшився на 1,8% або на 238 млн. доларів. Порівняно з лютим 2015 року резерви зросли в 2,4 рази. НБУ зазначає, що нарощування резервів в лютому сприяло розміщенню облігацій внутрішньої державної позики, деномінованих у доларах США. Це забезпечило надходження на користь уряду коштів у сумі 431,3 млн. доларів.

Також, можна сказати, що в Україні сьогодні практично вичерпані джерела поповнення золотовалютних резервів Національного банку України. Але ж резерви є запорукою фінансової стабільності держави і тому їх необхідно нарощувати. За оцінками Світового банку, українські мігранти та діаспора в 2012 році заробили 58 млрд. дол., з яких 12 млрд. дол. накопичили за кордоном у різних формах активів. У 2013 р Україна увійшла до десятки країн світу за обсягами грошових переказів, які дорівнюють 8,5 млрд. дол. через фінансово-банківську систему. За експертними оцінками, ще близько 17 млрд. дол. щорічно надходять за іншими каналам [3]. Якщо ці обсяги порівняти з обсягами прямих іноземних інвестицій, то зрозуміло, що вони перевищують останні мінімум у три рази.

Разом з тим, недостатня увага до такого важливого джерела, як надходження мігрантів та відсутність механізмів стимулювання до легалізації міграційного капіталу не дозволяє країні отримувати необхідні ресурси. З огляду на це, Україні потрібна нова парадигма залучення іноземного капіталу на перспективу.

Література:

1. Золотовалютні резерви (ЗВР) України // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/index.htm>
2. Офіційний сайт Національного банку України. URL : www.bank.gov.ua.
3. Золотовалютні резерви України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.rbc.ua/ukr/news/zolotovalyutnye-rezervy-ukrainy-vyrosli-13-1457030800.html>
4. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності [Текст]: монографія/ [О.В. Дзюблюк, М.Д.Алексеєнко, В.В.Корнєєв та ін.]; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. – 298 с.